

Új Város

10.

2006.
október

Budapest 2006

TÖRTÉNELMET ÍRÓ LÉLEK

Isten önkénteseinek világtalálkozója

Új Város

Közeleti kiadvány –
ISSN 0865-0829

A Fokoláre Mozgalom lapja
(www.fokolare.hu)

Kiadja: Új Város Alapítvány 1163
Budapest, Ágoston Péter u. 25.
Számlasszám:
11705008-20434836
Felelős kiadó: Tóth Ilona

Szerkesztőségi cím:

1163 Budapest, Kistereny u. 54.
Telefon: 328-0785.
Fax: 403-5400.
E-mail: ujvaros@fokolare.hu.

Felelős szerkesztő: Bartus Sándor

Munkatársak: Aranyi Krisztina,
dr. Bakacsi Viktória,
Fábián Zsuzsanna, Fábri Andzsej,
Ferenčí Éva, id. Frivaldszky János,
Himmer László,
Horváthy Emőke,
Horváth Viktória, Jármy Noémi,
Kiss Imre, Lisztovszki Tünde,
Maucha Kristóf, Rieth Zsuzsanna,
Romhányi László, Smohai Ferenc,
Sudár Balázs,
Szalai Simkó Hilda,
Tóth Judit, Tóth Pál,
Varga Krisztina, Vízolyi László

Nyomdai előkészítés:

Artion 2004 Bt

Nyomatás:

Kapitális Kft. Debrecen.
Felelős vezető: Kapusi József.

Terjeszti a Magyar Posta Zrt.
Hírlap üzletág
Előfizethető a Kiadónál

Éves előfizetési díj 2006-ra:
4000 Ft. Külföldre: 35 euro
Támogatói előfizetés: 7000 Ft.

Cím lap: Horacio Conde
Hát lap: Maucha Kristóf

Életige

5 Létünk a szeretet

Az ige élete

6 Tiszta beszéd

Nézőpont

7 Lehetett volna sikeres a forradalom?

Az egység lelkisége

8 Történelmet író Lélek

Az életből merítve

12 Ötödszörre: Valencia

14 Bódvaszilasi napló

Kultúra

16 A nagy könyv

Társadalom

18 Értelmiségképzés vagy „diplomagyárak”?

20 A testvériség forradalma

Megkérdeztük

23 Internetről mindenkinek (9)

24 Gerincferdülés

25 Az apa szerepe

Hírmozaik

26 Párbeszédért kitüntetve

Filmajánló

26 Mackótestvér

párbeszéd az olvasóval

Rendhagyó módon, ezeken az oldalakon az olvasóinktól beérkezett legjellemzőbb tapasztalatokat, élményeket adjuk közre, amiket együtt éltünk meg az Egyetemes Testvériség Hetén. Szándékunk szerint, következő számunkban folytatjuk, hiszen a rendelkezésünkre álló idő túl rövid volt ahhoz, hogy ennek a jelentős, több ezer embert érintő eseménynek megfelelő visszhangja lehessen.

Érkeztetés

Sok-sok feladat várt, szervezés, megbeszélés, próba – mégis Jézus olyan erős jelenlétét tapasztaltam meg, hogy az átsegített az akadályokon.

„Kaland”, igazi erőpróba volt a repülőtéren: három alkalommal mentem. Egyik este későn – már 11 felé járt – a buszokra várva, elég fáradtan ültek a francia vendégek. Odamentem az egyik idősebb hölgyhöz, aki a szemmel látható fáradtságában egyedül üldögélt, és mivel nem tudtam hozzá franciául szólni, csak megismogattam a vállát. Azonnal rám mosolygott, jól esett neki ez a mozdulat. Később, amikor a buszhoz mentek, odajött hozzám elköszönni. Nagy örömmel az Arénában „az én” szektoromban ült. Amikor mutattam a helyüket, megismert, s magyarázta, hogy már találkoztunk a repülőtéren. Minden nap külön oda-jött hozzám elköszönni.

Városnézésre mennének

Ezer apró csoda, igazából minden pillanat egy újabb csoda. Csomagokat jött átvenni valaki a recepcióra a braziloktól 160 fős „kis csapatának”. Szívesen elmennének várost nézni, de nem jelentkeztek rá – ejtette el. És ki állt ott éppen mellette? Egy portugálul beszélő hivatásos idegenvezető.

Egység a tizenegyezerben

Az a légkör az Arénában!!! Sok ezer ember, 92 országból, ha szükséges néma csendben (a színpadra figyelve, komolyzenét hallgatva, áldozás után a szentmisén), ha pedig annak van az ideje, hangos és lelkes ünneplésben (a gitáros énekek alatt nemcsak tapsol, hanem sokszor felállva táncol, énekel, hajladozik, hullámszik, integet és zászlót lenget az egész csarnok). Valami hihetetlen ereje van!

A Szentlélek szól

Az elmúlt három nap kapcsán rengeteg minden kavarg bennem a hálán túl. Biztos és erős elhatározással próbálom keresni, figyelni azt a hangot, ami mutatja a pillanatok helyes lépéseit. És egyszerűen, de elkötelezetten meg is tenni a nagyobb „testvériségben” – egységben!

Fénycsóvák

Maga a kezdés, azzal a gyönyörű koreográfiával, ahogy a fényt behozták az Arénába, nagyon látványos volt. Eszembe jutott róla az ének: „Gyűjts éjszakánkba fényt...” És valóban, olyan tanúságtételeket hallhattunk itt, a napokban, amik egy-egy fénypont lettek ebben a sötét világban.

Hogyan látnak minket

„Csodáljuk azt a nyugalmat és derűt, ami sugárzik rólatok!” – jegyezték meg a szervezésben résztvevő utazási iroda munkatársai, látva a nagy kavalkádot.

A szeretet fokmérője

Valaki véletlenül kidobta mobiljának a feltöltő-kártyáját. Ahogy a takarítóasszonyok segítettek neki előkeríteni másnap a zsákok aljáról a színes kis kártyát, az fokmérője

TESTVÉRLAPJAINK: Olaszország: **Citta Nuova (CN)**. Amerikai Egyesült Államok: **Living City**. Argentína: **Ciudad nueva**. Ausztrália: **New City**. Belgium: **Nieuwe Stad**. Brazília: **Cidade Nova**. Bulgária: **Nov Svat**. Cseh Köztársaság: **Nove mesto**. Dánia: **Ny Stad**. Franciaország: **Nouvelle Cité**. Fülöp-szigetek: **New City**. Hollandia: **Nieuwe Stad**. Horvátország: **Novi Svijet**. Japán: **Uno**. Kanada: **Nouvelle Cité**. Kenya: **New City-Nouvelle Cité**. Kína: **San Sing**. Kolumbia: **Ciudad Nueva**. Korea: **Cumul**. Lengyelország: **Nove Miesto**. Libanon: **Cité Nouvelle**. Litvánia: **Naujasis Miestas**. Nagy-Britannia: **New City**. Németország: **Neue Stadt**. Pakisztán: **Hayat**. Portugália: **Cidade nova**. Románia: **Oraş Nou**. Spanyolország: **Ciudad Nueva**. Svédország: **Enad Värld**. Szlovákia: **Nové mesto**. Szlovénia: **Novi svet**. Uruguay: **Ciudad Nueva**. Venezuela: **Ciudad Nueva**.

„FORR A VILÁG BÚS TENGERE”

Ezekben a napokban, 1956. október 23. óta mindig földmozgásokat lehetett észlelni itt Magyarországon, de talán nem is csak azóta. Lehet, hogy korábban kezdődött, akár ötszáz esztendővel is...

Szent István királyunk ígérete szerint a magyarok, hogy jóvátegyék a kereszténység felvétele előtti kalandozások korában okozott sebeket, Európa védelmezőivé lettek a mongol és török veszély ellen. Évszázadokon át tartották a „kereszténység pajzsát”. Ennek a küldetésnek egyik legjelentősebb eseménye a nándorfehérvári diadal, amikor Hunyadi János seregével és azokkal a kereszttesekkel, akiket Kapisztrán Szent János ferences szerzetes toborzott a pápa megbízásából, győzelmet aratott a II. Mehmed szultán vezetése alatt álló túlerőben lévő oszmán-török sereg fölött. E csatában áldozta életét Dugovics Titusz, aki inkább magával rántotta a mélybe a török katonát, minthogy engedje, hogy kitűzze a vár fokára az ellenséges lobogót. Ha külföldieknek mesélem a történetét, mindig megrendülnek, és megegyezünk abban, hogy bár rengeteg katona ontotta a vérét ebben a csatában, ennek az egynek a neve maradt fenn közülük.

Amikor a győzelem híre Rómába érkezett, a korabeli pápa, örök emlékezetül elrendelte augusztus 6-ra Urunk Színeváltozásának ünnepét, és mint tudjuk, még a győzelem kiesésére szokássá tette a déli harangszót. Ahogy az újkori pápa is arra hívta fel a kereszténységet 1956-ban, hogy imádkozzon, mert a világban Isten nevének kell újra visszhangoznia.

A csata után a táborban pestisjárvány tört ki, amely előbb Hunyadi János, majd október 23-án Kapisztrán halálát is okozta. Kapisztrán Szent János a ferences rend Európa szerte máig élő emlékezetű, nagyra becsült alakja.

Tényleg csak az időpont kötné össze ezt a két eseményt? A magyar forradalom azért tört ki, hogy védelmezzen veszélyeztetett

emberi értékeket, védelmezze nemzeti kultúránkat, mely a kereszténység évszázadai alatt tovább nemesedett, az Istennel való párbeszédben sajátos, megismételhetetlen alakot öltött. Mert a sorsforduló, ahogy egész népeket megpróbál, előhossa az ellenségszeretet és a könyörület rejtett erőit is, máskor a hétköznapi áldozatvállalás leleményes megnyilvánulásait. Még élete kockáztatásával vagy boldogulása feladásával is van, aki képes betölteni a testvér szükségét. Most is felragyog előttünk egy név, *Salkaházi Sárádé*, aki tudatos életáldozata jutalmaként vértanúja lett a II. világháború embermentésének. És volt, hogy egy egész falu fogott össze az ötvenes években kitelepített nagycsaládeért: a maga kimért késztetéből adott tejet, húst és ünnepre süteményt „a soványka gyerekeknek”.

Vereségekről és győzelmekről gondolkodva nagy-nagy élmény volt *Igino Giordani* naplójának néhány mondata: „Az Úr megmutatja a dolgok másik oldalát, azt, ahonnan Ő szemléli azokat. A rossz jóra fordul, a fájdalom szeretetté válik... A börtön szabadsággá változik a mennyország síkján, az éhség pedig Istennek szánt áldozattá; a szegénység gazdagsággá, a gyalázat dicsőséggé, a sötétséget pedig betölti a fény. A rossz szándékú emberek, akik fölénk kerekedni látszottak, társainkká lesznek, akaratlanul is ügynökei szentté válásunknak. A csúfság szépséggé változik, a szerencsétlenség pedig kapu lesz a kegyelem felé. A történelem lármas és port kavará malomként őröl, de lisztet ad, melyből kenyeret készítenek. Motor, mely földi eszközökkel, háborúval, harccal, járvánnyal, gyűlölettel, de gabonával és vízzel is, ércekkel és földi energiákkal felkészít a lélek közeledésére. És látható, amint az egész teremtett világ – ahogy az szent Pál előtt is megmutatkozott – áhítózik arra, hogy összetalálkozzon Krisztusban, ahol végérvényesen beoltódik az emberi az istenibe, a földi az égibe, az anyag a lélekbe.”

Aranyi Krisztina

volt az első pillanatoktól tapasztalható baráti légkörnek, ami ott mindenre kiterjedt. Ennek köszönhető, hogy nem a szemétdombon kötött ki egy hónap telefonkölsége.

Csereajándék

Egy afrikai asszony pólót keresett. Ezzel a hongkongi önkéntesek lepék meg a találkozó résztvevőit. Hiába, csak gyorsabban fogyott, mert hát jó sokan voltak. Valaki a magyarok közül gyorsan átadta a sajátját, mire a másik nyakába akasztotta a saját nyakláncát.

Különös, hogy a szép kis gyöngyso-ron a fehér között piros és zöld apró szemek váltakoznak.

Észrevettem

Örülök, hogy önkéntes segítőként részt vehettem ezen a programon, ami nem pusztán egy volt a sok közül, hanem egy olyan találkozó, ahol a láthatatlan egyház látható formát öltött. A Kapuban beszélgetve gyorsan rájöttem, hogy a mi szolgálatunk szinte eltölpül azok áldozata mellett, akik 15-20 órát repültek Dél-Amerikából vagy a távol-keletről. Nagyon kedves, közvetlen emberek, akiknek jólesett a magyarok figyelmessége és vendégszeretete.

Tízezer ember közül

A gondviselést ezer és ezer módon tapasztaltuk meg, de számomra az

egyik legfelejtethetlenebb az volt, amikor valakinek a kezébe adtam elveszett dokumentumait, amiről nem is tudta, hogy elhagyta.

Csoda a Bazilikában

A városnézést követően több csoport választotta az esti hat órai misét a Szent István Bazilikában. Az áldoztatás negyven percig tartott; legalább öt éneket énekeltünk el: hol az egyik, hol a másik csoport kezdte. A pap latinul fejezte be. Mi pedig hosszú táppsal. Mise után bementem hozzá a sekrestyébe, tárt karokkal fogadott: „Mondja már el mi történt!” Miután elmeséltem, szóhoz sem jutott: „Hát miért nincsenek tele az újságok ezzel a hírrrel, a fokolarinik 92 országból? Holnapra is készüljek? Miért nem szölkak előre? Készültünk volna, és kithettük volna a Szent Jobbot is! Megírom a pápának, hogy ez volt Salkaházi Sára első csodája, ugyan is ha nem konsekráltunk volna vásárrapra annyi ostyát, nem lett volna elég a kb. 3800-4000 embernek.” Aztán beengedett minket, hogy megnézzük a Szent Jobbot, bár már zárva lett volna. Úgy tűnt, mintha az a dolgos, a társadalomért annyi mindent tévő kéz, éppen az önkénteseket jelképezné. Méltán kérhettük Szent István oltalmát az egész világon elterjedt mozgalom munkájára a társadalomban.

Alapgondolatok

- ◆ Jézus soha nem szűnt meg adni: megbocsátást, egészséget, életet.
- ◆ Nem a mennyiség számít, hanem az, ahogyan adunk.
- ◆ A szeretet rányitja szemünket a körülöttünk élők szükségleteire.
- ◆ Az adás gyümölcse pedig az öröm lesz: „nagyobb öröm adni, mint kapni”.

Összefüggés

A hónap életigéje nagylelkűsége hív; ez a keresztények egyik jellemzője, az ember logikus és szükségszerű válasza a szerető, ajándékozó és bőkezű Istennek. Szeretete nem ismer mértéket, még Fiát is feláldozta, hogy megmentse az emberiséget. Csakis nagylelkű és mérték nélküli szeretettel válaszolhat erre az, aki tudja, hogy ennyire szeretik őt.

A bibliai értelemben vett nagylelkűség ezért összefűződik a bizalommal: rá kell hagyatkoznunk Istenre, aki Atya. Ő ismeri gyermekeit, még a hajuk szálát is számon tartja (vö. Mt 10,30). Tudja, hogy mire van szükségük és gondoskodik róluk, amint gondoskodik az ég madarairól (vö. Mt 6,25f). Előrelátása meghalad minden emberi értelmet, s a százszorost ígéri mindazoknak, akik teljesen ráhagyatkoznak (vö. Mt 19,29).

Liturgia

Az októberi életige a Katolikus Egyház igeliturgiájában a 26. évközi vasárnap evangéliumában található (2006. október 1).

Olvasmányok

Chiara Lubich:

A szeretetet művészete

Szolgálni 29. o., Ő tanított meg minket 44. o., Mint saját magadat 57. o., Szeretetté kell válni 73. o. (Új Város kiadó – 2006.)

Berényi Szilvia

LÉTÜNK A SZERETET

Jézus az evangéliumban végig arra hív, hogy adjunk: adjunk a szegényeknek¹, azoknak, akik kölcsönt kérnek², adjunk enni az éhezőknek³, adjuk oda a köntösünket is annak, aki a köpenyünket kéri⁴; adjunk viszonzást nem várva⁵...

Ő maga elsőként adott: egészséget a betegeknek, bocsánatot a bűnösöknek, életet mindannyiunknak⁶.

A csak önmagára gondoló harácsolást Jézus a nagylelkűséggel, saját igényeink erőltetését a másokra figyelemmel állítja szembe. A birtoklás kultúrájával szemben az adás kultúráját hangsúlyozza.

Nem az a lényeg, hogy sokat vagy keveset tudunk-e adni. Az számít inkább, hogyan adunk, mennyi szeretet fér a figyelmesség akár csak egy apró gesztusába a másik iránt. Lehet, hogy elég egy pohár vizet adni, egy pohár friss vizet⁷, ahogyan azt Máté evangéliuma megállapítja. Az ilyen adományt különösen szívesen fogadták arrafelé, mert létfontosságú az olyan meleg és száraz vidéken, mint Palesztina.

Igen, egy pohár víz: egyszerű, mégis nagy tett Isten szemében, ha az Ő nevében tesszük, szeretetből.

Mert a szeretetnek megvannak a finomságai: megtalálja, hogyan fejezze ki magát a legmegfelelőbbben.

A szeretet figyelmes: elfelejtkezik magáról.

A szeretet szolgálatkész: ha észreveszi, hogy a másiknak szüksége van valamire, mindent megtesz, hogy segítségére siessen.

A szeretet lényegre törő: oda tud lépni a felebaráthoz úgy is, hogy csak próbálja meghallgatni, szolgálni, a rendelkezésére állni.

Hányszor megesik, hogy azt hisszük, nagy szolgálatot teszünk egy szenvedő embernek, pedig csak alkalmatlankodó tanácsokkal látjuk el, vagy fecsegünk, ami esetleg untatja, vagy nyomasztólag hat rá.

Pedig mennyivel fontosabb lenne, hogy megpróbáljunk szeretetté válni a másik számára! Akkor megtalálnánk a szívéhez vezető utat és tudnánk valóban segíteni neki.

Az e havi életige segít, hogy felfedezzük minden cselekedetünk értékét: legyen az akár házimunka, földművelés vagy gyári munka, hivatali ügyintézés, iskolai feladat, vagy felelős társadalmi, politikai és vallási tisztség ellátása. Minden átváltozhat figyelmes és segítőkész szolgálattá.

A szeretet új szemeket ad, hogy meglássuk, mire van szüksége másoknak, hogy elébük siessünk, találékonyan és nagylelkűen.

És az eredmény? Az ajándékokat továbbadják, mert a szeretet szeretetet szül. Az öröm megsokszorozódik, mert „nagyobb boldogság adni, mint kapni”⁸.

Emlékszem, a második világháború idején városunkban, Trentóban egyes körzetekben nagyon szegény családok éltek. Jártunk hozzájuk, és megosztottuk velük, amink csak volt. Szerettünk volna javítani az élethelyzetükön, hogy eljussunk egyfajta egyenlőségre.

Bár önmagában egyszerű gondolat volt, mégis váratlan eredményt hozott: élelmiszer, ruhanemű és gyógyszer szokatlan bőségben cserélt gazdát. Ezért meggyőződésünkkel vált, hogy a megélt evangélium választ ad minden személyes és társadalmi problémára.

És ez nem bizonyult utópiának. Ma több száz vállalkozás vesz részt a közösségi gazdaságban: a cégek az adás kultúrája szerint alakították át működésüket, és a hasznát közösbe teszik társadalmi célokra. Többek között segítik a nehéz helyzetben lévőket, mert új munkahelyeket hoznak létre, és anyagi segítséget nyújtanak a legégetőbb szükségletek enyhítésében.

Rengeteg a nélkülöző, és ezek a vállalkozások a megtermelt haszonnal sem képesek orvosolni minden inséget. Ezért, 1994 óta közölünk sokan ajánlanak fel havi rendszerességgel kisebb-nagyobb összeget a szegények javára.

Ebből a pénzből jelenleg hétezer embert segítünk ötvenöt országban.

Számtalan tanúságtétel jut el hozzánk a „pohár vízről”, amit valaki adott vagy kapott. A Fülöp-szigetéről ezt írták: „Kis húsboltunk egy járványos állatbetegség miatt tönkrement. Adóságokba keveredtünk, és nem tudtuk, hogyan lábalunk majd ki ebből. Hála a rendszeresen érkező segítségnek, minden nap volt mit ennünk. Kis idő múlva megértettem, hogy nekem is segítenem kell ott, ahol nálunk is nagyobb a szükség. Szomszédasszonyom súlyos beteg volt. Sokat szenvedett, és segítségre szorult. Segítettem neki végig, amíg át nem ment a mennyországba, és anyagilag támogatom ötödik gyermekének nevelését, mert a férje, aki sokkal szegényebb nálunk, nem tudja őt eltartani.”

Horacio Candé

Chiara Lubich

„Aki csak egy pohár vizet ad is nektek inni az én nevemben (...), bizony mondom nektek, nem veszíti el jutalmát.” (Mk 9,41)

1 vö. Mk 10,21

2 vö. Mt 5,42

3 vö. Mk 6,37

4 vö. Mt 5,40

5 vö. Mt 10,8

6 vö. Mk 10,45

7 vö. Mt 10,42

8 ApCsel 20,35

EVANGÉLIUM A MINDENNAPOKBAN

TISZTA BESZÉD

Amit továbbadunk egymásnak mindabból, amit az evangélium hatására megélünk, az továbbfejlődik és kiteljesedik bennünk; amit megtartunk magunknak, az viszont elhal.

Hatosztályos gimnáziumban tanítok, 12-18 éveseket. Ebben a szakmában is nagyon fontos az evangéliumnak az a mondata, hogy „Beszédetek legyen igen, igen, nem, nem.” (vö. Mt 5,37) Az élet védelme például számomra nem vitakérdés. A társadalomban ez sokszor úgy jelenik meg, mint vita tárgya, és ezzel az a szemléletmód terjed, hogy lehet védeni is az életet, meg nem is. A gyerekek viszont igénylik az útmutatást, a tiszta beszédet. Fel kell magunkat vértetni érvekkel, sőt érvek sokaságát kell felsorakoztatni, és példákat is az érvek mellé, hogy alátámasszuk a tiszta beszédet. Lesznek olyan gyerekek, akik megértik és elfogadják. Sokan legyintenek, de aki legyint, az is legalább egyszer hallotta ezt az álláspontot. Ha a magot elvetettük, akkor szökken

szárba, amikor esetleg nem is tudunk róla.

Az oktatáson kívüli nevelési tevékenységet is nagyon fontosnak tartom. Nem mindig könnyű az ár ellen úszni, főleg az iskolában nem, ahová ugyanúgy beözlönlik a világ, mint bárhová. A tanárok általában kerülnek a konfliktushelyzeteket, de leginkább a nézeteltérést a diákokkal: nem akarnak népszerűtlen döntéseket, szabályokat hozni, sem korlátozó intézkedéseket.

Én viszont Isten önkéntese-ként nem mehetek el szórtanul bizonyos dolgok mellett – ilyen a viselkedés általánosságban vagy például az öltözködési szokások. Az oktatási törvény miatt is nagyon

félve nyúlnak az iskolák ezekhez a kérdésekhez, mert ott az áll, hogy nem lehet szemé-

lyiségi jogaiban korlátozni a gyereket. Világos számomra, hogy bizonyos önkifejezési formákat mégse hagyhatok szó nélkül.

Nemrég felvetődött a nevelőtestületi értekezleteken, hogy az iskola házirendje módosításra szorul. Azt gondoltam, itt lépnem kell, de nem sokkal később kiderült, hogy nem leszek ott a végső döntést hozó értekezleten, mert elutazunk Rómába. Azzal már megtettem a magam részét – érveltem –, hogy többször is elmondtam a véleményemet. Ugyanakkor éreztem, nem hagyhatom ennyiben. Levelet írtam a kollegáknak, és az igazgatónak is külön, majd mindent Istenre bíztam. Amikor visszatértem, az igazgató maga jött oda hozzám, és elmondta, hogy nagyon kis változtatásokkal, pontosabban szedve bekerült az iskola házirendjébe az öltözködés általam is javasolt szabályozása, amit elfogadott még a diákönkormányzat is. Mert egyetértési joga van a házirend megalkotásában, s ha a diákönkormányzat nem ért egyet az értekezlet állásfoglalásával, akkor kezdődött volna minden előről. Sikerült tehát jól fogalmazni, mert ők is úgy látták, hogy ez így rendjén való.

Erhardt Gergő

*Keszleri Erzsébet
biológia-kémia szakos tanár*

LEHETETT VOLNA SIKERES A FORRADALOM?

Ötvenhat és a hidegháború

Történelmi mérce a tisztességről, helytállásról, bátorságról, a szabadság iránti belső emberi vágy mélységéről, az összefogás erejéről – az 1956-os forradalom. A magyarok számára talán személyes megmérettetés is. A szabadságharcosok azonban nem csak nemzeti mércét állítottak az utókor elé, úgymond „hazai használatra”. 1956 eszméi minden nép lelkiismeretében ugyanazt a húrt pendítik meg: kész-e az igazságért, a szabadságért, az elnyomás ellen, az emberi tisztesség visszaállításáért összefogni? Mint mérce, nemzetközi szinten is valós. Ezért volt egy (vagy több) teljes generációnak, Párizstól Londonon át Washingtonig világszerte, személyiségformáló élmény az ötvenhatos magyar forradalom.

Hiába minden jó szó, elismerés, jöjjön az a világpolitika legnagyobbjaitól, mégis évről-évre az 1956-os megemlékezések máig fájó pontja az elhagyottság: egy nép hitt akkor a nemzetközi segítségben. És a fájdalom oka nem elsősorban az, hogy a világ magára hagyta harcában, hanem inkább az az általános meggyőződés, hogy ha külső segítség érkezett volna, a forradalom sikeres lehetett volna.

A korabeli valóság ettől eltérő képet mutat. Az ötvenes

éveket a hidegháborús feszült szembenállás jellemezte. A két nagyhatalom teljes gyanakvással és egy hatalmas, minden stratégiai gondolkodást alapjaiban meghatározó fegyverarzenállal – a nukleáris fegyverekkel a háta mögött – nézett farkasszemet.

A rendelkezésre álló CIA dokumentumok egyértelművé teszik, hogy az amerikai elnök, Eisenhower, biztos volt abban, az orosz vezetés nem fogja reagálás nélkül túrni, hogy a nyugat beavatkozzon egy szovjet csatlósállam életébe. Ha valamelyik nyugati ország mégis beavatkozott volna, annak a hidegháború logikájának megfelelően a két nagyhatalom közötti katonai összecsapás lett volna az eredménye. Abban a feszültségben, akkor egyik nagyhatalom sem zárta ki a nukleáris fegyver bevetését. Sőt. Mindkét nagyhatalom elhitte, hogy a másik bevetné, ha nem látna más megoldást pozíciójának megőrzésére.

Az amerikai vezetés számára a kérdés tehát úgy vetődött föl: megkockáztatnák-e, hogy a hidegháborúból „forró” háború váljék. És erre csak egyetlen válasz volt: Nem.

Az atomfegyver bevetésének lehetősége más esetekben is visszafogta az egyik vagy a másik nagyhatalmat. Ez történt

1962-ben a kubai rakétaválság idején is, a szovjet vezetés részéről. Akkor Moszkva hátrált meg ugyanazért, amiért egykor Washington nem avatkozott be 1956-ban: elhitte, hogy Washington valóban alkalmazná a rendelkezésére álló nukleáris arzenált.

Paradox módon 1956 októberében Eisenhower még azt is latolgatta, hogy ha külső nyugati beavatkozás nincs, akkor Moszkva nem lesz „lépéskényszerben”, azaz végső soron a tárgyalásos megoldást is választhatja a magyar forradalmárokkal szemben, ami akár politikai engedményekhez, egyfajta kiegyezéshez is vezetne.

A valóságban 1956 nagy pillanata volt a magyar történelemnek, de túl sok minden forgott kockán. Nem Amerika hagyta cserben a magyarokat: a nukleáris háború réme valódi elrettentő erőként működött a hidegháború idején, ezen akkor senki nem tudott változtatni. Mint ahogy senkinek nem kellett „beugratnia” a magyarokat a forradalomba. A tanulság ma éppoly aktuális, mint ötvenhatban volt. A szabadságharc őszintesége, bátorsága, igaz volta pedig örök mérce marad minden generáció számára az önkéntes, elkötelezett munkára a közélet jobbitásáért. ■

**Szemerkenyi
Réka**

TÖRTÉNELMET ÍRÓ LÉLEK

Fialovszky Dóra

Az Egyetemes Testvériség Napja számokban

Részvevők:

- 92 országból
- 5 kontinensről
- 11700 regisztrált résztvevő
- külföldi vendégek: több mint 9000
- szinkrontolmácsolás: 27 nyelven

Európából:

- 2000 magyar
- 3850 olasz
- 3680 egyéb európai országból

Más kontinensekről:

- 170 közel-keleti, ebből 88 libanoni
- 128 afrikai
- 591 ázsiai
- 41 ausztrál és óceániai
- 343 észak-amerikai
- 162 közép-amerikai
- 821 dél-amerikai, ebből 811 brazil

Képviselt vallások, felekezetek:

- katolikus
- ortodox
- anglikán
- református
- evangélikus
- muszlim

Mit jelentett ez a néhány szeptemberi nap, az Egyetemes Testvériség Hete? Egy regény sem lenne elég, hogy visszaadjunk valami keveset az ott történekből. Több hónapon keresztül készültek a magyar Fokoláre Mozgalom tagjai ezekre a napokra, a mozgalom önkénteseinek világtalálkozójára, melynek himnusza hirdeti, hogy „a nemzeteknek együtt reményt adhatunk, ha egyet akarunk”. Következő számunkban részletes képriportot is közlünk.

Szeptember 14-15.

Ez a két nap valóban ünnepe volt, olyan, mint a családban egy születésnap! Gyakran előfordul, hogy csak élünk, élünk, telnek a napok, és igazából nem nagyon vagyunk tudatában mindannak, amit Isten folyamatosan épít. Míg egy-egy nagyobb évfordulónál gyakran az emberben összegszegződnek dolgok, a jelentéktelennek tűnő hétköznapi eseményeiből kirajzolódik valami több, valami nagy, hirtelen világosabbá, láthatóbbá válik Isten terve rólunk. Fénybe helyezett egy olyan hivatást, amely már hosszú évek óta rengeteget adott, szolgált a társadalomnak. Nem a máról volt szó, hanem ezeknek az

éveknek a radikális életéről. Az önkéntesek tapasztalatait hallgatva megértettük, hogy a társadalom azért változott meg, mert az emberek szíve megváltozott...

Az ajándékozásban ki-ki megtalálja a saját helyét, a valódi létét, s ugyanakkor felfedezi a másik kilétét, nagyságát Isten előtt.

Szeptember 16.

Nagyon nehéz ilyen napok után megszólalni... Csak érzed, hogy eláll a lélegzeted, hiszen tanúja lehetsz, ahogy Isten történelmet ír. Valami hihetetlen történik velünk, még töredékeiben is csak kevésé tudjuk felfogni.

A készülődés folyamán több százan vették ki részü-

ket a munkából, olyanok is, akik csak kevésé ismerik a mozgalmat. A rengeteg apró vagy nagyobb lépésben eltűnt a személyes „hősiesség”, mert aki élt és halt a többiekért, abban már nem az „én” élt, hanem egy igazi élő test tagja volt. Hogy mi is az igazi testvériség, erről tettünk tanúságot – együtt.

Mindenütt a Lélekkel találkoztam: békével, derűvel, konkrétsággal, egyszerűséggel, nyitottsággal, tisztasággal, a mindenkit magába ölelő fényével. Egyetlen családdá, egyetlen néppé Kovácsolt bennünket.

Rengetegen köszönték meg ezeket a napokat, illetve köszöntük meg együtt Istennek, különböző nyelveken. ■

Cinela Panero (2)

ERŐSEBB MINDEN SÖTÉTSÉGNÉL

Részlet Erdő Péter bíboros, prímás, esztergom-budapesti érsekkel készült interjúból.

Bíboros úr, amikor felolvasta a Szentatya üzenetét a Fokoláre Mozgalom önkénteseinek, milyen benyomást hagyott Önben?

Saját magam számára, de azt hiszem, hogy az egész magyar katolikus közösség, sőt, az egész magyar nép számára nagyon aktuális, amivel a pápai levél kezdődik: az 1956-os magyar forradalom emlékéből indul ki. XII. Piusz pápa ebből az alkalomból többször megszólalt, enciklikát adott ki, és ez volt az inspirálója, hogy Chiara Lubich és közössége elkezdte megszervezni Isten önkénteseinek a hálózatát. Úgy érezzük, nagy megtiszteltetés, és valahol a gondviselés kegyelme, hogy ez az ötvenhatos események ajándéka lehetett. Ami a világegyház és az emberiség számára akkor, általunk nem is ismert utakon megérkezett, az most visszatér hozzánk, hatásaival együtt, és a mai Magyarországot, a mai magyar hí-

vőt és a nem hívők közösségét tudja gazdagítani. Különleges öröm és megrendülés is: nem tudjuk, hogy az életünknek, akár a bajainknak is, vagy jó szándékú próbálkozásainknak milyen hatása van a világban. Érdemes akkor is törekedni a jóra, ha mi magunk közvetlenül, rövid távon nem is látjuk hatását. A másik nagy üzenet: az egyetemes egyház is jóváhagyja, bátorítja azt a törekvést, hogy az evilági dolgokban, a hétköznapi életnek a foglalatosságában kifejezzük Isten iránti szeretetünket és az evangélium szelleméhez való hűségünket. Másképpen alakul a környezetünk, ha van bennünk szolidaritás, ha van bennünk szeretet. És erre konkrét példákat is hallottunk ezekben a napokban.

Milyen feladatokkal kell szembenéznünk, hogy a ma társadalmában kovász legyünk?

A kovász mindig nagyon kicsi a tészta egészéhez képest, és azok, akik tényleg a keresztyén hitük alapján vesznek részt a gazdasági életben vagy a politikában vagy a szak-

mai, tudományos, műszaki és egyéb területeken, azok bizony kevesen vannak – Európában is. Ez az egyik alapvető tapasztalat, de ez Krisztus óta a keresztyén ember tapasztalata. A másik dolog, hogy nem lineáris folyamatról van szó: amikor a kovász dolgozik a tésztában, nem biztos, hogy megadatik minden nemzedéknek, hogy meglássa, amint egyre inkább az evangélium szerint alakul a világ. (...) A meg-megújuló testvériség, alkotóerő, az evangélium szellemében megújuló emberi igyekezet a bizonyítéka annak, hogy ez a csöndes üzenet, ami Krisztustól elindult, legyőzhetetlen. Erősebb minden rossznál, erősebb minden sötétségnél. (...) A Krisztust követő ember fényt jelent. Nagy érték az igaz ember, világít az éjszakában – olvassuk a Szentíráásban. Ilyen fénypontokat lehet látni a világban, ilyeneket lehet látni hazánkban is. A világosság felé kell fordítanunk szemünket, arra kell elindulnunk. Azt hiszem, ez a bátorítás, ez az üzenet most is nagyon aktuális.

Tóth Pál

Domenico Salmaso

A SZENTATYA ÜZENETE AZ EGYETEMES TESTVÉRISÉG NAPJÁRA

XVI. Benedek pápa Angelo Sodano bíboros leköszönő államtitkár által üzenetet intézett az Egyetemes Testvériség Napjának résztvevőihöz. Az üzenetet Erdő Péter bíboros prímás, esztergombudapesti érsek tolmácsolta a Fokoláre Mozgalom által rendezett egész napos program kezdetén, szeptember 16-án, a Budapest Sportarénában.

Igen tisztelt Bíboros Úr!

A Szentatya örömmel értesült arról, hogy szeptember 14. és 16. között a Fokoláre Mozgalom szervezésében megrendezésre kerül Budapesten a Volontarifest, „Isten önkénteseinek” ünnepe, születésük 50. évfordulója alkalmából. Ez a lelki szempontból igen jelentős rendezvény éppen 50 évvel azután zajlik, hogy az 1956 októberében történt drámai események vérbe borították Magyarországot, és magukra vonták az egész világ figyelmét.

Még ma is él az emberek emlékezetében Isten szolgájának, XII. Piusz pápának megrendítő rádióüzenete, melyben az emberi jogok, az igazságosság és a népek szabadsága védelmében emelte fel szavát.

Válaszul Szent Péter utódának szavaira Chiara Lubich néhány hónappal ezután elindította „Isten önkénteseinek” mozgalmát, azzal a céllal, hogy segítse a keresztényeket bátran élni hitük szerint, és hogy „az emberek szívébe visszahozza az Isten iránti szeretetet”.

Öt évtized elteltével „Isten önkéntesei” most ugyanebben a városban rendkívüli kongresszusra gyűltek össze, melynek témája: „Isten önkéntesei: 50 év az emberiség szolgálatában”.

Kiváló alkalom ez arra, hogy mérleget vonjanak az eddig megtett útról, és bemutassák, milyen hatással van a hit a hétköznapi, a családi, a

munkahelyi és a társadalmi életükre. Alkalom ugyanakkor hangsúlyozni folytonos odaadásukat, hogy az egység lelkiségén keresztül nyilvánosan is tanúságot tegyenek a keresztény hitről.

Alkalom ez a jövőbe tekintésre is, azzal az élő vággyal, hogy egyre nagylelkűbben teljesítsék a küldetést, amire korunkban „Isten önkéntesei” hivatottak. Őszentsége szívélyes üdvözlését küldi a szervezőknek, minden résztvevőnek és mindazoknak, akik lelkileg csatlakoznak ehhez a találkozóhoz, és bátorít az eddigi eredményes munka folytatására, azért, hogy megtestesítsük a szeretet evangéliumát a hétköznapiakban.

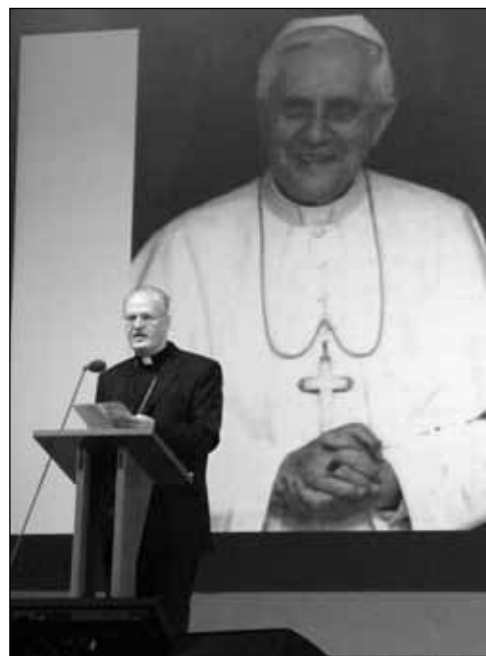
XVI. Benedek pápa szeretettel üdvözlí azokat is, akik „Isten önkénteseivel” együtt részt vesznek a nyílt napon, melynek mottója: „Sok kihívás, egyetlen válasz: az egyetemes testvériség.” Korunk mai világában, drámai feszültségekkel telve, ezen a rendezvényen keresztül is szeretné felkínálni a Fokoláre Mozgalom a testvériséget mint lehetséges utat, mely elvezet a békéhez az emberekkel és a te-

remtett világgal. Elősegítve egy olyan társadalom felépülését, mely így egyetlen névről tesz tanúságot: Istenről.

A Szentatya sok sikert kíván a munkához, és minden résztvevőt biztosít, hogy különösen is imáiba foglalja őket, és kéri anyai pártfogását Máriának, a Szeretet Anyjának, mindannyiuk számára. A Szentatya kiterjeszti apostoli áldását, szeretetének jeleként Önre, bíboros úr és valamennyi résztvevőre.

Együttal én is szívélyes üdvözlémet küldöm, és megragadom az alkalmat nagyrabecsülésem kifejezésére.

Maradok hűséges tisztelettel:
*Angelo Sodano bíboros
államtitkár*

Cinzia Panero (2)

A LÉTEZŐ LEGERŐSEBB KÖTELÉK

Részletek Chiara Lubich üzenetéből,
amit a budapesti találkozó résztvevőinek írt.

Az elmúlt ötven év alatt sok minden megváltozott Magyarországon, Európában és az egész világon, de az a cél, amit akkor javasoltam, most is időszerű: „jöjjön létre egy olyan sereg, melyhez mindenféle életkorú, bőrszínű és életállapotú emberek tartoznak, akiket a létező legerősebb kötelék köt össze: a kölcsönös szeretet. Szeretet, mely a keresztényeket meg-ingathatatlan isteni egységbe forrasztja az emberi és a rossz támadásai-val szemben”. Ez mindig is időszerű marad az olyan társadalomban, mint a mieink, melyek ugyan zűrzavarosak, de telve vannak vágyakkal és lehetőségekkel. (...)

Ti, mint világiak, ott éltek a családi, a munkahelyi és a társadalmi élet mindennapjaiban, a küldetésetek éppen ezért arra szól, hogy – mint a kovász a kenyérben – Isten Országáért dolgozzatok a világban. Igen, ti éppen azzal váltok szentté, hogy a világ dolgaiba merültök... és azért dolgoztok, hogy új fénnel ragyogtassátok be a világot; nemcsak Isten teremtmény munkáját folytatjátok, hanem a dolgok megváltását is. Fáradozásotokkal és

munkátokkal hozzájárulhatok az „új ég” és „új föld” megvalósulásához. Krisztus ugyanis a világmindenséggel együtt megváltotta az ember alkotásait is, melyek fennmaradnak, ha szeretetből készültek. Ti szabadon választotok Isten hívására, és ebben áll hivatásotok „lényege”...

Olyan út ez, melyet a ben-

volt az ismertetőjegye a legelső, Mária és az apostolok köré összegyűlt jeruzsálemi közösségnek. Erről tettek tanúságot az első keresztények, és ti arra vagytok hivatva, hogy hasonlóképpen cselekedjete a XXI. században. A közösségi életszentségnek kellene megjelennie veletek, a tömeges életszentségének, mert a tömeget a

netek élő egység lelkisége által egyetlen test tagjaiként jártok be. Korunkban ugyanis a Szentlélek nyomatékosan felhívja az embereket, hogy együtt haladjanak a többiekkel, sőt, „egy szív és egy lélek legyenek”. Mert „erről ismerik meg, hogy a tanítványaim vagytok”. Ez

világiak alkotják, és ti vezethetitek el őket Istenhez. A világnak ma hiteles emberekre van szüksége, akik az új emberiséget építik a társadalom különböző területein. Ki valósíthatná meg ezt, ha nem Jézus közöttünk? Egyedül Ő képes a világot megújítani. (...)

CN (3)

ÖTÖDSZÖRRE: VALENCIA

Tóth Pál

Az elmúlt évtizedben nem először hívja a Katolikus Egyház a családokat és püspököket világtalálkozóra, hogy közösen értékeljék és tekintsék át a családok helyzetét, iránymutatásul a jövőt illetően.

Tóth Judit

A családok ötödik világ találkozási pontja Valenciában került sor ebben az évben. A nagy nemzetközi rendezvényt a Katolikus Egyház figyelmét a családokra akarta irányítani, hogy megerősítse azok identitását és a társadalom figyelmét is felhívja erre.

A mai család abban is bizonytalan, hogy a hitét hogyan adja tovább; szociológiai, pszichológiai szempontból egyaránt támogatásra szorul. Ezért is volt a világtalálkozóknak és a megelőző háromnapos pasztorál-teológiai kongresszusnak a címe: A hit továbbadása a családban. A világban olyan értékek jelennek meg – gyakran a keresztény szeretet köntösében –, amelyek

nagyon szolidárisak, humánusak, de nem az emberi személynek és a közösségnek a javát szolgálják. Fontos, hogy ez a katolikus hívők számára is világos legyen, hiszen a liberális felfogás olyan eszméket terjeszt a másik megértése, a szolidaritás címén, amelyek ellentétben állnak az emberi személy méltóságával, az ember és a társadalom igazi érdekeivel. Ha ezt nem vesszük észre, könnyen összekeverjük a kivételt a szabállyal és megpróbáljuk a kivételeket egy új szabály szintjére emelni. Márpedig ennek hosszú távú hatása nagyon káros az emberiségre nézve.

Ezért védi, erősíti és segíti az egyház a családokat. II. János Pál pápa világosan megfo-

galmazta, hogy az egyház a családokért nem dolgozhat a családok nélkül.

A családokért végzett munka a felnőtt világi keresztény jelenlétének legmarkánsabb módja lehet, amire volt is sok-sok példa a találkozón. A kongresszuson az egyházban létező összes lelki-ségi mozgalom jelen volt, és bemutatkozott azzal a tevékenységével, amit a család megerősítéséért végez. Ezek a mozgalmak szervezetekbe tömörültek, s így született meg lassanként nemzetközi szintű képviselőjük: összefognak azért, hogy a politikának megfelelő beszédpartnerei legyenek. Értékvényesítő erejük van, az adózástól az egészségügyig átfogják a családot érintő területeket.

A kongresszus hangsúlyozta, hogy Isten saját képére és hasonlatosságára, intelligens lénynek teremtette az embert, de mindenekelőtt közösségi lénynek teremtette a Szentháromság mintájára, ahol a személyek

egyek és ugyanakkor különbözőek is. A Szentháromság nem valamiféle absztrakt tanítás, szoros köze van a családok életéhez. Nemcsak követendő minta, hanem közösség, amelybe Jézus által bekapcsolódhatunk. Nekünk, világiaknak olyan konkrétan kell ezt megélni, hogy az egység és a különbözőség vonzó modelljét tudjuk felajánlani a társadalomnak.

A kongresszuson többször elhangzott a családgyház fogalma, a családban ugyanis kifejeződik az egyház lényege. A család teljes mértékben egyház azáltal, ha ott van közöttük Krisztus. Erről szól a világiak általános papsága: lelkiileg jelenvalóvá tudjuk tenni Jézust, ha szeretjük egymást, házastársak és gyermekek. Minden házaspár betölt bizonyos papi funkciót: Krisztust tudja adni a társának, a gyerekeinek és a környezetének. A Katolikus Egyház nagy kihívása, hogy a Krisztus-hívó családok általános papsága jobban előtérbe kerüljön: az evangéliumot elsősorban a családban éljük, majd adják tovább másoknak is. Így nagy szerepet vállalnak a világ evangelizálásában.

A kongresszus után következett a találkozás a Szent-

atyával, melyre közel másfél millióan érkeztek az egész világból. A rendkívül változatos program keretében egymást váltották a nagy horderejű tanúságtételek, családszervezők bemutatkozása és világhírű művészek produkciói. Mindennek az volt a célja, hogy megvilágítsa a családban rejlő egyedülálló értékeket. Egy olasz házaspár elmondta, hogy egyetlen gyermekük váratlanul meghalt tizenhét évesen. Évekbe telt, amíg túljutottak a tragédián. Majd négy iskoláskorú gyermeket fogadtak örökbe, akik közül az egyik, könnyeivel küszködve, a szülők tapasztalata után elmondta testvérei nevében is, mit jelentett és mit jelent ma is az, hogy családban élnek.

A program végén a Szent- atya szólt a családokhoz és többek között ezt mondta: „Az egyház folytonosan emlékeztet az emberi lét igazi szabadságára, ami abban áll, hogy Isten képe-re és hasonlatosságára vagyunk teremtve. Ezért a keresztény nevelés nem más, mint hogy a szabadságra és a szabadságért neveljünk.

Jézus Krisztus, a tökéletes ember, a gyermeki szabadság példaképe, arra tanít minket, hogy elmondjuk a többieknek Isten szeretetét.

Igino Giordani:

SZERETET ÉS KÜLDETÉS

Isten a házasság által bölcsen egyesített két nagy emberi valóságot: az élet továbbadásának küldetését – ha nem lenne a házasság, ha nem lenne a férfi és a nő egyesülése, nem létezne sem a társadalom, sem pedig az egyház – és a férfi és nő kölcsönös és törvényes szeretetének átadását, mely kettőjüket eggyé teszi.

1969. október

A házasság intézményét elismerni, segíteni, ez az egyik legfontosabb szolgálat. Mert előmozdítja a közjót, segíti az emberek és a társadalom igazi fejlődését, ugyanakkor biztosítéka is az emberi személy méltóságának, az egyenlőségének, az igazi szabadságának.”

Mindazok, akik közvetlenül vagy közvetetten részt vettek a valenciai találkozón elmondhatják, hogy az élő Krisztussal találkoztak, a mennyország egy darabját tapasztalták meg, az egyházat mint családot, mely Isten otthona, ahol az emberek szeretik egymást, és ezzel tanúságot tesznek arról, hogy a Fel-támadott jelenlétével képes mindent megújítani. ■

**Körmendy
Mária Eszter**

A Gyerekek az Egységért Mozgalom nyári táborában közel százötvenen: fiatalok és felnőttek a testvériség tapasztalatát élhették. Az egyik résztvevő szerkesztőségünknek beküldött személyes írását közöljük.

„Na jó, kezdjünk el pakolni. Hat nap, akkor ennyi és ennyi póló... Igen, kell hálózás... Vajon megtalálom őket a Keletiben? A felét sem fogom ismeri, ah nincs kedvem elmenni! Jó, igaz, tavalay nagyon jó volt... Akkor hát, kell még tányér, evőeszköz... Hú, most már indulnom kell.”

„Rengetegen vagyunk. Ketten a nyakamban..., ez a vesém volt. Na jó, nem szólok, legfeljebb előbb hazamegyek. Szerencsére van egy-két ismerős és kedves arc.

Miskolc. Egy órát kell várunk a vonatra, amivel Bódvaszilásra megyünk. Sok emberrel megismerkedtem. Tök jó gondolataik vannak ezeknek a fiataloknak.

Bódvaszilas. Erről nem volt szó. Ez egy kis falu! Mit fogok én itt csinálni, mert nem bírom ki itt sokáig, az biztos! Na jó, megyek beszélgetni. Vele tavalay egy szobában aludtunk. De jó, nem is tudtam, hogy itt van!”

„Most megyek haza! Ilyen nincs! Lavórban kell fürdeni, a vizet mi melegítjük, várni kell rá minimum fél órát. És persze a fiúknak van zuhanyzójuk.”

BÓDVASZILASI

(részletek)

„Hát mégsem megyek haza. Tegnap este egy lánnyal segítettünk egymásnak, és közben nagyon jól beszélgettünk! Egész meg lehet szokni ezt a lavórozást.”

„Ma reggel reklámokat elemeztünk. Ha én ezt tudom, hogy a reklámok így befolyásolnak, egy darabot se nézek meg! Na nem baj, majd ezen túl... Nem maradhat el a kirándulás sem. Annyira tetszett! Megálltunk félúton, hátizsákokból építettünk egy oltárt; két fadarabot összekötöttünk – kész a kereszt – és máris kezdődhet a szentmise. A mi csoportunk a túra végén eltévedt, sőt bőrig is áztunk. De szerintem enélkül nem is élveztük volna ennyire.”

„Csoportbeszélgetés a felnőttekkel. Hát az is kiderült, hogy vannak „érthető” felnőttek.

tek. Ajaj, nehéz lesz végig teljesen tisztán kitartani egy párkapcsolatban. Remélem nekem sikerülni fog!”

„Még egy túra. Előtte megnéztük a Baradla-barlangot. Nagyon szép, csak ne lenne ilyen hideg! Néhányan elhátározottuk, hogy a hosszú túrára megyünk. Útközben a csapatok felszedik a szemetet; ezzel segítünk az Aggteleki Nemzeti Parknak. Leégett a nyakam, agyoncsíptek a szúnyogok, fáj a lábam... Na, elég a nyavalygásból. Jó volt a túra, megismertem vagy öt embert...!!”

„Éljen a táncház! Nincs ennél jobb. De a legjobb az, hogy közösségi táncokat járunk, és ha nem megy valakinek, rögtön hárman ugranak segíteni. A mai műhelyen megtanultunk egy koreográfiát, amit

Bohus Vera, Erhardt Gergő, Köröshegyi Béla, Lex Tibor, Fekete Regina

NAPLÓ

előadunk a színes esten. Nagyon jó lett, nekem tetszik.

Még sportolunk is. De nem úgy, hogy mindenképpen győzni akarunk.”

„Színes este. Ennyi jó fej fiatal! Kitaláltak az estének egy kerettörténetet. Beöltöztek falusi öreg néniknek és bácsiknak, annyit nevetünk! A koreográfia is jól sikerült. A színház csoport is készített egy jelenetet, nagyon ötletes, humoros és frappáns volt.”

„Szombat. Nem akarok hazamenni! Itt sokkal egyszerűbb volt adni, hiszen mindenki ezt tette. Félek, egyedül nem fog menni... Igaz, van egy csomó e-mail címem, majd a többiektől kérek tanácsot, meg a kártyák, amit minden nap kaptunk, biztos segíteni fognak.

Már most hiányzik mindenki!!” ■

A NAGY KÖNYV

Ottlik Géza: *Iskola a határon* című könyvét 1959-ben adták ki. Az ötven legjobb közé sorolták a ma olvasói, egy korábbi méltatója szerint pedig ez a legművészebb megírt magyar regény. Elsődleges helyszíne Kőszeg, ahol még ma is áll a katonai alreál, ami pár éve egy máriapoli helyszíne is volt.

Aranyi Krisztina

Iskola a határon

Nem könnyű olvasmány. Egy interjúban Ottlik azt mondja a regényről, hogy „miután a szerző kiadta a kezéből, az olvasóknak húsz évig kell olvasniuk, hogy rájöjjenek, mit is akart mondani.” Nekem jó harminc évre volt szükségem. Erről a könyvről írtam a szakdolgozatomat is, – eleve abban a tudatban, hogy nem fogok tudni semmi különöset írni róla, – csak azért, hogy okom legyen rengetegszer elolvasni. Magamba akartam szívni, ahogy a hegyi levegőt, hogy formáljon, építsen, életem szerves részévé váljon a végtelennek tetsző diktatúrák korában a remény hitelesen megírt könyve.

Sokan voltak így. Olvasók, irodalmárok. Egyikük, Adóság című tanulmányában írja: „A magyar szellemi élet [...] nem tudott mit kezdeni Ottlik Gézával, még sokat fogják magyarázni. Az *Iskola a határon* megjelenése óta máig tizenhét év telt el... Ennek az időnek legjobb és legfontosabb magyar regénye az *Iskola*. A legnagyobb dolog, ami a magyar prózában történt: Ottlik.”

Másutt ez áll: „Úgy emlegetjük, mint a belső szabadság el-

veszíthetetlen történetét, amely a világ keserű ismeretén nyugszik.” Napjainkban is egyre több tanulmány, esszé születik a könyvvel kapcsolatban. Hadd idézzünk a 2000-ben közzétett Új magyar irodalmi lexikonból: „Az *Iskola a határon* növendékei állandó választási kényszerben élnek: az autonómia, a szolidaritás és a behódolás, a nyájszellem értékei között kell választaniuk. Tudatosítaniuk kell, hogy az egyén magára van utalva, a külső kiszolgáltatottságot csakis a belső függetlenség ellensúlyozhatja valamennyire. Nincs igazság és törvény, csak kifürkészhetetlen gondviselés van; embernek maradni az embertelenségben: olyan kegyelmi állapot, amelynek természetéről semmit sem tudhatunk.”

A szerző maga így foglalja össze művét röviden egyik levelében:

„Idő, hely: húszas évek, katonaiskola. Szereplők: 10-11 éves korunkban – mint nagyjából előbb vagy később vagy fokozatosabban, de mindenki – az anyai szeretet kiváltságából, a család védettségéből váratlanul belezuhanunk itt a

Ottlik Géza

Ottlik Géza 1912-ben született. Apja belügyminisztériumi titkár és császári kamarás, akit másfél éves korában elveszített.

Gézát a hagyományoknak megfelelően katonatisztnek szánták, ezért 1923-tól 1926-ig a kőszegi katonai alreáliskola, 1926-tól 1929-ig a budai katonai főreáliskola tanulója.

Érettségi után a budapesti egyetem matematika-fizika szakára iratkozott be.

Első írásai 1931-ben jelentek meg.

A háború alatt légoltalmi szolgálatra osztották be, és üldözötteket mentett, köztük Vas Istvánt is.

A háború befejezésekor a magyar szellemi élet megújítását tervezte a Nyugat hagyományait folytatva.

A Rákosi-rendszerben uralkodó dogmatikus irodalompolitika éveiben kiszorult az irodalmi életből, fordításokból élt. Újra írta az *Iskola a határon* című regényét, amely 1959-ben jelent meg. Alkotói módszeréhez tartozott, hogy műveit évtizedeken át csiszolgatta.

1960 őszén Ottlikot kitűnő fordításaiért az angol kormány tanulmányútra hívta meg Londonba. 1981-ben József Attila-díjat, 1985-ben Kossuth-díjat, 1988-ban Szép Ernő-díjat, 1990-ben Örkény-díjat kapott.

1990. október 9-én, Budapesten halt meg.

»határon« – amely a gyerekkor és a felnőtttség határa, az egyén teljesebb, komplex létének és a társadalmi létnek a határa, egyben az elviselhetőség határa is és végvár is, Európa határa, melyet nem akarunk feladni – beleesünk egyszerre az erőszaknak – az emberi természet hitelesebbnek tűnő valóságának – és a konformizáló terrornak a világába.”

Kicsit lazítva ezen az igen tömör megfogalmazáson: tízéves-forma gyerekek Kőszegre kerülve az ottani katonaiskolába, nemcsak a felette-seik durva erőszakos hatalmaskodásainak vannak kitéve, amely elől még volna némi me-

nekvés, hanem előljáróik hallgatólagos beleegyezésével, azon társaikénak is, akiknek nincs tapasztalatuk a szeretetről, s talán épp ezért különös erővel tombolják ki magukat azokon, akiknek van, s akiket így maguktól különb(öző)nek éreznek. Behatolva az élet legapróbb mozzanataiba, úgy tűnik semmilyen lehetőséget sem hagynak arra, hogy megőrizzünk valamit ember voltunkból. Mégis, ebben a helyzetben is közösség jön létre. Álmokból, bukásokból, pofonokból való újjászületés, mert amint a regény elején latinul olvassuk egy régi ház falán: NON EST VOLENTIS,

NEQUE CURRENTIS, SED MISERENTIS DEI – Békés Gelért fordításában „Nem azon múlik, aki erőlködik, aki törtet, hanem az irgalmas Istenen.” (vö. Róm 9,16.)

A regényben a megaláztatások, földbe tiprások, bukások, szökések, elfogadott és elhárított kéznújtások közepette születik valami: egy közösség, amely erősebb minden ember telenségénél. Mint egy mágneses pólus, a szeretet elrendezi maga körül az embereket, a dolgokat, nem feltétlenül egyszer s mindenkorra, hanem néhányukkal kezdve, akikben a legnagyobb volt ez a szeretetmag, akik rendre próbálkoztak azzal, hogy elinduljanak egymás felé, majd egyre többeket belevonva, újra és újra. Nem valami massa keletkezik, a szereplők megélhetik személy voltukat. Nem eleve adott ez: dinamikus változásban van, mert a felnőtté váló ifjak újra és újra megsértik egymás személyiségének határterületét. Egy idézet a regényből visszaadja hitelesen ezt a mégis megszülető újdonságot: „Mert konvergens, egy metszőpontból kiinduló sugárnyaláb tagjainak is tekinthetjük magunkat, hiszen annál jobban közeledünk egymáshoz, minél beljebb haladunk önmagunkban... De hát össze vagyunk kötözve, s még csak nem is úgy, mint a hegymászók vagy a szeretők, nem azzal a részünkkel, amelyiknek neve, honossága, lakcíme van, s tesz-vesz, szerepel, ugrál a világban, hanem igazában nagyobbik részünkkel vagyunk összekötözve, amelyik nézi mindezt. Tejsav vagy gyanu, valami kitermelődött izomlázból, sebekből, sárból, hóból, életünk gyalázatából és csodáiból; valami kenyérízű, ami nélkül most már nehéz volna meglenni.” ■

ÉRTELMISÉ GKÉPZÉS VAGY „DIPLOMAGYÁRAK”?

A bolognai folyamatról és a felsőoktatási reformról készítettünk interjút Tóth Pállal, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem oktatójával, aki részt vett a Kommunikáció és médiatudomány BA új típusú egyetemi szak programjának kidolgozásában.

Sudár Balázs

Az európai országok jó része átalakítja felsőoktatási rendszerét. Az úgynevezett „bolognai folyamat” hazánkban is a viták kereszt-tüzében áll.

– **Miben áll a reform lényege?**

– Az eddigi ötéves egyetemi és négyéves főiskolai képzés helyett egy osztott, háromciklusú rendszer kerül bevezetésre. Az első három év egyetemi alaptanulmányokat nyújt, ezt nevezik bachelor (BA) fokozatnak, a második két évben pedig meg lehet szerezni a mesterfokozatot (MA). Erre épül a szervezett doktori képzés (PhD). Az eddigi képzési programokat át kell dolgozni az új rendszer szerint. Eztán már három év alatt lehet példá-

ul szociológusi diplomát szerezni, míg MA szinten szakszociológusokat fognak képezni. Vannak természetesen olyan szakok, ahol nincs értelme ennek a bontásnak. Az orvosok és jogászok esetében továbbra is megmarad az osztatlan rendszer.

– **Mik az új rendszer előnyei?**

– A folyamat alapvető célja az, hogy az aláíró országok képzési struktúrája hasonló legyen, így az átjárhatóság nemcsak egy országon belül valósulhat meg, hanem az egész uniós szintjén. Aki hazánkban eddig főiskolai tanulmányokat folytatott, és utána szakjából egyetemi diplomát kívánt szerezni, annak át kellett lépnie egy másik rendszerbe. Az elsajátítandó új ismeretanyag nem épült szervesen a korábban tanultakra. Az új rendszerben egy Budapesten szervezett Kommunikáció és médiatudomány BA fokozat után be lehet iratkozni egy MA kurzusra, mondjuk Milánóban. A diplomákat tehát elismerik az aláíró országok mindegyikében.

– **Nehézségei?**

– A társadalomnak alkal-

mazkodnia kell az újdonsághoz. Az angolszász államokban a felsőfokú végzettségűek nagy része BA diplomával rendelkezik, és sok állást, akár vezető posztot is be lehet vele tölteni. Várható, hogy nálunk „igazi” diplomának sokáig még az ötéves képzésben szerzett végzettséget fogják tartani. Az új képzési rendszer nagy hangsúlyt fektet a diplomák piacképességére is. A jövőben valószínűleg nagyobb szerepe lesz annak, hogy ki hol végzett, és milyen minősítéssel. Már most érezhető, hogy erőteljes verseny van kialakulóban az egyetemek között. Az egyetemi képzés klasszikus ideálja eddig nemigen foglalkozott a „piacképességgel”, hanem arra törekedett, hogy alapos felsőfokú szakmai ismereteket nyújtson. Egyelőre nem minden szakon világos, hogy a kettőt hogy lehet összekapcsolni.

– **Személyes gondolatai a felsőoktatás reformjáról?**

– Kérdéses, hogy a felsőoktatás be fogja-e tölteni eredeti küldetését, hogy értelmiséget, szakértelmiséget formáljon. A sok javító szándék ellenére a

bolognai folyamat nem járul hozzá automatikusan ehhez. Fennáll a veszélye annak, hogy az egyetemek egyszerű „diplomagyárakká” alakulnak, hiszen működésükben az elsődleges szempont egyre inkább a gazdaságosság. Nálunk is érződik az a folyamat, melynek során az egyetemi képzés piacosodik, tökefüggővé válik. A felsőoktatási tandíj bevezetése is arra utal, hogy az egyetemi képzés átkerül a fizetett szolgáltatás kategóriába. Ez részben azzal magyarázható, hogy bizonyos képzések nagyon eszközigényesek, és fokozott ráfordítást igényelnek. A felsőoktatásban foglalkoztatott oktatók bére is nagyon alacsony, másod- és harmad-állásokkal keresik meg a betevőt. Így nehezen lehet emelni a képzés színvonalát.

A gazdaságossági rációnak megfelelően az egyetemeken egyre több az előadás, és egyre kevesebb a szeminárium, a gyakorlati óra, ahol tanárok és diákok személyesen is találkozhatnak egymással, pedig az ilyen tudás-közösségeknek alapvető szerepük lenne. Régebben az egyetem lényegéhez tartozott, hogy tanárok és tanítványok időt töltenek együtt, sokat beszélgetnek egymással, bizonyos értelemben életközösséget alkotnak. Ez ma teljesen háttérbe szorult. Nagy létszámú előadásokon még a vizsga is írásbeli teszt, és hősnek kell tekinteni azt a tanárt, aki száz fő fölötti évfolyamokat szóban vizsgáztat.

– Milyen megoldást látna jónak?

– Igyekeztünk a tantervbe több szemináriumot és gya-

Sudár Balázs

korlatot iktatni. Hosszú távon a cél az volna, hogy az egyetemek újra közösségek legyenek. Úgy érzem, a katolikus egyetem jó terep ehhez hiszen itt vannak közösségi hagyományok, ezeket meg kell őriznünk, és tovább kell fejlesztenünk. Vannak tanárok, akik külön foglalkozásokat, programokat, alkotótáborokat szerveznek a diákokkal. Nem ellentmondásos számomra, hogy egy egyetem tudományos, közösségi és gazdaságos is legyen, a kérdés csak az, hogy mit állítunk a közép-pontba. Mondhatjuk, hogy ennyi pénz van, tovább nem tehetünk semmit. De ha a közösség az elsődleges, akkor az

összes körülmény is lehet ennek a kifejezőmódja és a feltétele. Tudjuk, hogy az együttműködő közösség a leggazdaságosabb rendszer a világon, és érdemes szellemi energiát és természetesen pénzt is befektetni a közösségek fejlesztésébe, mert lesz eredménye kapcsolatokban, működő struktúrákban, hasznos szellemi termékekben. Véleményem szerint, ha egy közösség felismeri, mit kell tennie, és egymást segítve elindul azon az úton, meg fogja találni a finanszírozás módját is. Az egyik járható út az lehet, hogy jobban kiaknázzuk a profitorientált szférával való együttműködésben rejlő lehetőségeket. ■

A TESTVÉRISÉG FORRADALMA

Az 1956-os események ötvenedik évfordulójára készülve lapunk előfizetői között megtaláltuk a Párizsban élő történész Garay M. Ákost, aki részt vett a forradalomban. Aranyi Krisztina pedig Budapesten akkor kezdett iskolába járni. Személyes élményeikben felidézik a történeteket.

Garay M. Ákos

**Aranyi
Krisztina**

Éppen 1956 januárjától kezdtem történelmet, és a kötelező orosz tanítani, a betiltott francia nyelv helyett, a dél-budai Geológiai Technikumban. Sztálin 1953-ban bekövetkezett halála és főleg a szovjet kommunista párt XX. kongresszusa után a diktatúra valamit enyhült, és a Petőfi körök nyilvános vitáin számos reformjavaslat is elhangzott. Szervezőik – nyolc év után először – engedélyt kaptak egy tüntetés lebonyolítására. Kedden, 1956. október 23-án, 15 óra tájban csatlakoztam a menet egy csoportjához a Margit-híd közelében, a tör-

ténész egyetemisták és professzoraik soraiba.

A Bem-szobornál csupán azt követeltük, hogy hívják vissza a lengyel reformmozgalmat fenyegető, Varsó felé tartó tankokat. Az egyre növekvő tömeg miatt azonban átvonultunk a Parlament elé, ahol már négy vagy ötezren lehettünk, majdnem annyian, mint a Dózsa György úton, ahol már nekiláttak, hogy a lebontott Regnum Marianum templom helyén emelt Sztálin-szobrot le-
döntsék. Mi kórusban követeltük többek között, hogy a becsületes hazafinak tartott Nagy Imre szóljon hozzánk, és

ő legyen az új miniszterelnök. Az egyetemisták által osztott röpcédulán szereplő 14 pont ennél is tovább ment: a szovjet csapatok kivonását, Magyarország semlegességének kimondását, szabad választásokat követelt, valamint mindazon demokratikus szabadságjogok visszaállítását, melyek tiszteltben tartásához az ország lakossága azelőtt, három nemzedéken át hozzászólt.

Az Országház ablakai lehangelően sötétek maradtak a beállt estében. A hangszóró nyugodt hazatérésre szólított fel. A rádió a tüntetésekről

Archív (3)

szót sem ejtve klasszikus zenét sugárzott. Később az a hír terjedt el, hogy a Szolnok és Veszprém mellett állomásozó szovjet páncélosok indulni készülnek a főváros felé.

Ahogy azonban nagy kerülővel hazafelé tartottam, arról is meggyőződhettem, hogy az ellenállás magától kezdett szerveződni. Egy útba eső nyomda munkásai tízezer számra nyomtatták a 14 pontot. A Kiskörút és a Rákóczi út sarkán egy kivilágítatlan villamos rostokolt, mellette magyar tank, rajta fűrtökben fiatalok. A Rádió épülete előtt a tüntetők tömege kiért a Nemzeti Múzeumig. A Szabadsághídnál két fiatal csepeli munkás egy teherautóról a „lámpagyárból” hozott puskákat osztott. Az Üllői útnál egy felkelőnek látszó civil közölte, hogy a Szolnokról jövő páncélosok fogadására készülnek – Molotov-koktélokkal.

Én nem fogtam fegyvert. Igaz, néha ma is bánt, hogy nem álltam azok közé, akik meghalni is készek voltak népük szabadságáért és becsületéért. Akkor azonban egy fegyveres felkelés sikere kétségesnek tűnt számomra, a fegyverforgatáshoz pedig nem érttem.

Másnap, október 24-én azért én is kimentem – a kijá-

rási tilalom ellenére – a Móricz Zsigmond körtérre, farkasszemet nézni a szovjet tankokkal.

Csütörtök délelőtt újból elindultam az Országház felé, tüntetni a sztálinista Gerő Ernő kinevezése ellen – de csak az Astoria szállóig jutottam. Előtte egy fedetlen szovjet páncélautó állt, benne tucatnyi orosz katona holttestével. A Parlament előtt viszont pár száz magyar tüntető feküdt holtan vagy sebesülten: ávósok lőttek rájuk a szomszéd épületekből, míg el nem hallgattatta őket két vagy három orosz tank, amely a tüntetők mellé állt.

A vérontás országszerte óriási felháborodást keltett. Ahol addig nem, mostanra leállt a munka: „munkástanácsok”, „forradalmi bizottságok” alakultak. Az orosz tankok kivonultak Budapestről, a Gerő-kormány lemondott és Nagy Imre lett a miniszterelnök.

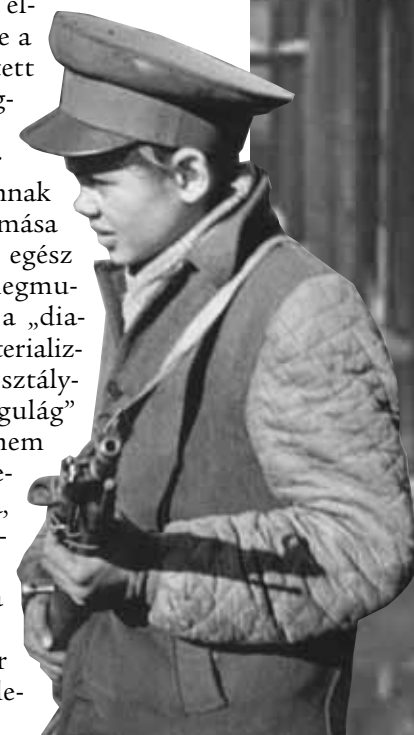
Az új kormány tagjainak többsége, köztük a tíz nap múlva hatalomra jutó Kádár János is, kérte a szovjet csapatok kivonását, megszavazta a semlegességi nyilatkozatot, és megkezdte a 14 pont programjának megvalósítását, elsősorban a szabad választások előkészítését. Technikumunkban, ahol a kollégák engem választ-

tottak meg a forradalmi bizottság elnökévé, a gyerekek érdekében haladéktalanul újraindítottuk a tanítást. A legtöbb üzemben és hivatalban elbocsátották a marxista ideológiában járatos, de az üzemek és közügyek vezetésében semmi képzettséggel és tapasztalattal nem rendelkező párttitkárokat és igazgatókat. Mi megtartottuk a véleménycserére mindig kész, jó humorú igazgatóinkat.

1956. november 4-én, hajnali 5-kor azonban mindnyájan ágyúdörgésre ébredtünk. A több páncélos és gyalogos hadosztályt mozgósító szovjet katonai beavatkozás, a szuezi válságot kihasználva, visszaállította az egypárti diktatúrát, bár a réginél enyhébb formában.

A történelem napnál világosabban bizonyította: a magyar nép igazság- és szabadságvágyát nem lehet elnyomni. Bátorsága és áldozatvállalása lélektanilag elmosta benne a két elvesztett háború megálázatásait is. A magyar felkelés és annak durva elnyomása másfelől az egész világnak megmutatta, hogy a „dialektikus materializmus”, az „osztályharc” és a „gulág” birodalma nem lehet követhető minta, az emberiséget csak zsákutcába vezet.

Több ezer áldozata elle-

nére, ötvenhatot én a testvériség forradalmának nevezem, hiszen a megszállók elleni jogos önvédelem arra az időre testvérekké kovácsolt minden jó szándékú embert.

Ennek a felkelésnek a hatására hívta életbe „Isten önkénteseinek” a közösségét Chiara Lubich, a Fokoláre Mozgalom alapítója. Amikor 1956-ban, a kétszázezer magyar menekülőhöz csatlakozva én is kénytelen voltam politikai menedéket kérni Franciaországban, ebbe a közösségbe kapcsolódva találtam meg az egyetemes testvériség eszményének gyakorlati megvalósulását, mely nem utópia, inkább már megvalósulni látszó lehetőség. Csak hinni kell benne, akarni, és a magunk helyén munkálkodni érte, áldozatok árán is, bátran és szabadon.

Garay M. Ákos

Előző oldalakon:
Korabeli fotók

Lent:
A VIII. kerületi Szent Rókus-kápolna 50 éve és ma.

Archív, Bodnár Sándor

Az első osztályba jártam. Azon a meleg októberi délutánon nem haza indultunk édesanyámmal a napköziből, hanem a Duna-partra, a Petőfi szobor felé. Rengeteg ember gyűlt oda, és valami, addig számomra nem ismert, nagyon barátságos, meleg hangulatban beszélgettek egymással. Ismeretlen volt ez számomra, mert a szüleim még azt is tiltották, hogy a szomszéd néni papagáját alaposabban megnézzem. Az emberek itt Pesten többnyire féltek egymástól, sokszor nem ok nélkül. A Corvin köz és a Rádió között laktunk egy kis utcában.

Másnap fegyverroponogásra ébredtem. Leköltöztünk a pincébe, mindenki nagy nyugalommal. A felnőttek még jól emlékeztek a város ostromára 1944-45-ből, amikor decembertől februárig az óvóhelyen éltek. Lent újra ez az előző esti élmény fogadott: a szomszédok a legnagyobb egyetértésben próbálták kitalálni, mit tehetnek egymásért.

Édesapám kenyérgyárban dolgozott. Egy zsákkal a hátán elindult, udvarokon átmászva, hogy mindannyiunknak legyen kenyerünk. Később libát vettünk a szomszéd hentestől,

vidékről küldték. Az asszonyok a házból az ínséges ötvenes években el is felejtették, hogy kell elkészíteni.

En sem maradhattam mindig otthon, amikor édesanyámnak dolga volt a városban. Így kerültünk tűzharcba, hallottam a szörnyű sikoltásokat. Jártam olyan lakásban, amelynek nem volt meg az utcai fala, láttam játszóteret tele sírokkal, a fejfákon felirat: élt 16 évet. Este olyan volt, mintha csillagok gyűltak volna, minden sírnál mécsesek égtek.

Az üzletek kirakata sokszor be volt törve. Volt, hogy az emberek odatették a pénzt, miután elvitték az árut, amire szükségük volt. A szomszédok a pincében szokatlanul nyíltan taglalták az esélyeket. Reménykedtek, hogy csoda történik. A város tele volt nyugati mentőkocsikkal, jöttek a segélycsomagok, a rádiók is buzdítottak. Mégsem csodálkoztak, amikor visszajöttek „az oroszok”. De akárhogy is emlegették később a hivatalos nyilatkozatokban ezeket a napokat, nevezték ellenforradalomnak, csőcseléknek a résztvevőket, bennünk maradt a remény, hogy egyszer hangot kapnak a méltató szavak.

Aranyai Krisztina

INTERNETRŐL MINDENKINEK (9)

**Előző írásunkban szö-
esett a világháló veszélyeiről
és a védekezésről ellenük.
Márpedig, ha valamilyes ok-
tatás után kezdjük el hasz-
nálni, hamar rájövünk, hogy
minden veszély ellenére
mennyi hasznos információ
és szolgáltatás található raj-
ta.**

A mai internet-tudósok sok
esetben a gyerekeink vagy az
unokáink.

A <http://www.movinet.hu/movinet/bongeszo.htm> egy érdekes rádiótanfolyam átirata segít, hogy szót értsünk velük. A <http://lg.msn.com/intl/hu/tutorial/default.htm>, valamint a <http://www.cdromline.com/inter.htm> címen talált anyagok a helyes didaktikai sorrendet megtartva vezetnek be az internet világába. Néha azonban eléggé száraz a tananyag. Ha zavar bennünket, hogy a világháló ismertetései tele vannak angol szakkifejezésekkel, az eligazodáshoz a <http://home.iae.nl/users/nickl/mikrosz.html> helyen található értelmező szótár jelenthet segítséget.

A tanuló közreműködésével (úgynevezett interaktív módon) működik a <http://netezz.t-com.hu/> címen található internet-tanfolyam, amit a saját haladási sebességünkhöz igazíthatunk. Az ingyenes bejelentkezés után kapunk egy leckekönyvet és máris olvashatjuk az első lecke anyagát. Ha megtanultuk, akkor egy tesztlapot kell kitöltenünk. Amennyiben ez sikerrel járt, máris léphetünk a következő leckére. A tanulást bárhol megszakíthatjuk, a leckekönyv

mindig emlékeztetni fog, hol tartottunk.

Ha szeretnénk „szakszerűen” megismerkedni a világhálóval, részt vehetünk oktatáson. Ilyet minden nagyobb számítástechnikával foglalkozó kereskedés indít, de a felnőttképzés intézményeiben (pl. SZÁMALK) is találunk tanfolyamokat. Csak azokra érdemes beiratkozni, ahol minden hallgató külön PC-t kap a gyakorlásra, és egy oktatóra 10 vagy legtöbb 13 hallgató jut.

Sok családban az unokáktól kap kedvet a nagyszülő az internetezésre. Az ő igényeikhez alakították a „Kattints rá, Nagyi!” tanfolyamot: <http://nagyi.bmknet.hu/>. A testreszabott tananyag és a tapasztalt oktatók sokat tudnak segíteni. Szélesebb körnek szól a jól ismert „Mindentudás Egyeteme” előadás-sorozata: <http://www.mindentudas.hu/mindentudasegyeteme/cikkek/20040826internetoktatas.html>.

Ezek csak szemelvények a lehetőségekből, mert az előző részben már említett „Startlap” linkgyűjteményben van egy egész oldal, ami csak a számítógépes internetes oktatásokat sorolja fel: <http://szamitogepoktatas.lap.hu/>.

Az oktatásról szólva meg kell még említeni egy jól használható bizonyítványt, az EDCL-t, amely az Európai Unió bármely országában igazolja, hogy tulajdonosa a számítástechnika alapelveivel és az alapvető programok működésével – így az internet használatával is – tisztában van.

Könyvesboltokban és számítógépes üzletekben még több, másféle könyvet és CD-re rögzített oktatási anyagot vehetünk, de ezek aktualitása néha megkérdőjelezhető. A világhálón tárolt és hozzáférhető (online) tananyagok könyvnyelven frissíthetők, az általunk is használt korszerű böngésző vagy más programok kezelői felületei jobb eséllyel fognak visszaköszönni róluk.

Rombányi László

internet

NC

GERINC- FERDÜLÉS

Kislányom 12 éves. Igen félénk, és kissé ferdén tartja magát. Legutóbb a gyerekorvos felhívta a figyelmünket a hanyag vagy ferde tartásra és a végtagok enyhe aszimmetriájára. Nagyon aggódom.

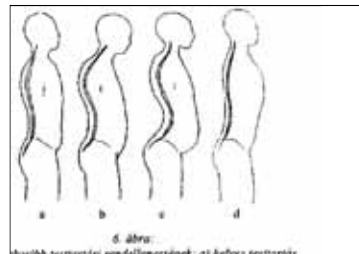
egy édesanya

A serdülés kezdete a lányoknál a 10-13 éves korra esik, a fiúknál egy-két évvel későbbre.

A másodlagos nemi jelleg kifejlődésével járó egyre szembetűnőbb testi változá-

sokat gyors növekedés kíséri. Érthető, hogy főleg ebben az időszakban jelentkeznek a vázszerkezetet tartó gerincoszloppal kapcsolatos problémák. Lényeges különbség van azonban a gerincferdülés és a hanyag tartás között. Valódi gerincferdülésnél a röntgenfelvételen látható az elváltozás: a csigolyák elfordulnak a gerinc görbületi szakaszán is. Ezért alakul ki itt a púp, ami nem más, mint a gerinc kiszögellő és aszimmetrikus része.

A gerincferdülés a serdülőknek körülbelül 5 százalékát

persze a rendszeres ellenőrző vizsgálatról sem.

A törzs elhajlását az is okozhatja, hogy az egyik végtag kissé hosszabb a másiknál: ebben az esetben nem szükségszerű az ortopédiai kezelés, elég magasító betétet tenni a rövidebb láb cipőjébe. Mindazonáltal a gerincferdüléses tartás és a végtagok aszimmetriája magától is javulni szokott a serdülőkör után.

Végül, ön félénknek írja le a lányát, és a tartását összefüggésbe hozza a karakterével.

Megfigyelése jobban rá kell, hogy irányítsa figyelmünket a serdülők világára. A kisgyermekkorból kilépve, ilyenkor újra meg kell találniuk a helyüket. Ahogy a változásoknál lenni szokott, kényes időszak ez, olyannyira, hogy a serdülőkör gyakran az egész család számára egyet jelent a válsággal.

Nekünk szülőknek legyen meg a bátorságunk, hogy elsőként közöljük érzelmeinket, hangulatunkat (akár pozitívak, akár negatívak). Beszéljünk egyes szám első személyben, ne vádoljunk, ne korholjunk, ne tegyük nevetségessé a serdülőt, hanem értsük meg, adjunk bizalmat neki, fogadjuk el feltétel nélkül. Inkább kísérjük, mint irányítsuk, szánjunk időt a kapcsolatra. Ez a néhány „varázsszó” segíthet, nehogy a családi élet is „elferdüljön”! De ez már egy másik rovatba tartozik!

*Raffaele Arigiani (CN)
Fordította: Smohai Ferenc*

egészségünk

Sudár Balázs

érinti, és inkább a lányokat. Általában az első menstruáció időpontja körül jelentkezik, és egyre súlyosbodik, ha nem avatkoznak közbe idejében. A kezelést az határozza meg, hogy milyen mértékű görbülés várható még a gerincben a növekedéssel. Fűzött kell ilyenkor használni. Csak a legsúlyosabb és erősen előrehaladott esetekben van szükség korrekciós műtétre. A valódi gerincferdülésnél a gyógytorna szerepe csekély, csak a légzést és az izomtónust javítja.

Egészen más a helyzet a gerincferdüléses tartásnál, amit a lány esetében megállapítottak. Ilyenkor a gerinc nem fordul el a tengelye körül, és általában nem alakul ki tényleges gerincferdülés. A problémát néhány év alatt meg lehet oldani, ha kislányuknak – vele egyetértésben – olyan sporttevékenységet vagy mozgásfejlesztést keresnek, amely megnöveli az izmok tónusát és erejét (például kosárlabda, röplabda, úszás, dzsúdó stb.). Nem szabad megfélemezni

AZ APA SZEREPE

Néhány napra el kellett utaznom hazulról. Serdülőkori krízisét élő lányom kijelentette: „Inkább egyedül maradok, de nem leszek apával!” Teljesen elképedtem, hiszen gyakran vannak együtt, játszanak, beszélgetnek mindenféléről. Miért annyira más a serdülők kötődése általában az apjukhoz, mint az anyjukhoz? Többet szeretnék tudni az apa szerepéről.

M.F.

A serdülőkor normális velejárója, hogy hevesek az érzelmi megnyilvánulások. Nem véletlen, hogy sokszor a pszichológusok a gyermek „érzelmi szakemberének” tartják az édesanyját, aki gyakran könnyebben megtalálja a hangot fiával, lányával ebben az igen kényes életkorban.

Azért csak gyakran, mivel ez a kijelentés sem állja meg a helyét mindig, ahogy nem lehet mereven szétválasztani a női és a férfi szerepet sem.

Ugyanakkor látnunk kell, hogy – ha nagyon leegyszerűsítve is – megvannak az apa és az anya egymástól különböző feladatai, amik összefüggnek az eltérő testi adottságokkal, a történelmi fejlődéssel meg az adott kultúra sajátosságaival, és még ezelőtt körülbelül ötven évvel is egészen egyértelműnek tűntek.

Általában az édesanya dolga volt az otthonról és a gyermekekről gondoskodni, ő teremtett a családban bensőséges légkört, és ő biztosította az érzelmi hátteret. Az apa feladata volt előteremteni az anyagiakat, ő segítette a felnövekvő gyermeket beilleszkedni a társadalomba és a munka világába.

Bartus Sándor

család

Nagy általánosságban azt mondhatjuk, hogy az anyai szerep mind a mai napig tiszteletnek örvend, szinte az egész világon, különösen az iparilag fejlett országokban. Sokkal nehezebb helyzetben vannak az apák, akik az eluralkodó tekintélyválságban keresik gyermekeikhez az új típusú kapcsolatot, az új utakat. Ez mit sem változtat a tényen, hogy az apa személyisége lényegi szerepet játszik a személy kibontakozásában minden esetben. Ő képviseli azokat a társadalmi normákat, elvárásokat, melyekkel szükségképpen találkozunk mindannyian.

Véleményünk szerint az apai tekintély krízisének vannak pozitív velejárói is. Például lehetővé teszi az olyan kapcsolatteremtési formák elsajátítását, amik századok óta kizárólag az édesanyákat jellemezték: a gyengédséget, a gondoskodást, a befogadást, és így to-

vább. A megjelenőben lévő új típusú apa gyengéd és gondoskodó: teljes egészében osztozik az édesanyával a család iránti felelősségben. Ugyanakkor nem zárkózik be egy tisztán érzelmi szerepbe, továbbra is képes az irányításra és a szilárd ítéletalkotásra.

Nem könnyű a mi szülői mesterségünk! Manapság egyre jobban látjuk, hogy nem annyira a hozzáértés hiányzik, mint inkább a tudatos lét. A képesség, hogy példaképpé váljunk: tekintettel mások szükségleteire is, egymással tiszta kapcsolatokban élő nők és férfiak – nemcsak a családban, hanem a munkahelyen és a barátok között is.

A gyermekben így természetesen és magától születik meg a vágy, hogy mindkét szülőjéhez bizalmas legyen, és meg tudjon nyílni egyiknek is, másiknak is.

Maria és Raimondo Scotto
Fordította: Vizsolyi László

Párbeszédért kitüntetve

I. Bartholomaiosz
(középen) Phanarban
a küldöttséggel

I. Bartholomaiosz pátriárkának ítelték oda a 2008. évi Klaus-Hemmerle-díjat.

A fogadás során I. Bartholomaiosz „hihetetlenül szívélyes és ugyanakkor ünnepélyes légkört” teremtett. Ezt a vendégei mondták, amikor tőle visszatértek. Júniusban Isztambulban kereszték fel, hogy

felkérjék a díj elfogadására. Az egyházfő – mint mondta – nagyon szívén viseli a keresztények egységét, és a díj átvételével szeretné kinyilvánítani a Fokoláre Mozgalomhoz fűződő mély kapcsolatát is. „Barátjának és testvérének” nevezte Klaus Hemmerlét, az 1994-ben elhunyt aacheni püspököt, akiről a díjat elnevezték. I. Bartholomaiosz a kitüntetéset 2008 júniusában veszi át székhelyén, Phanarban. A méltatást Karl Lehmann bíboros, a német püspöki kar elnöke tartja.

A Klaus-Hemmerle-díjjal a Fokoláre Mozgalom olyan személyiségeket tüntet ki, akik különösen sokat tesznek a népek, kultúrák és vallások közötti

párbeszédért. A megokolás szerint Bartholomaiosz több mint három évtizede munkálkodik a keresztények egységéért. Ez idő alatt, kihasználva németországi ismeretségeit, szorosabbra szőtte kapcsolatát az evangélikus és a katolikus egyházal. A pátriárka mindig jó viszonyban volt a pápákkal is.

I. Bartholomaiosz 1940-ben született, mint török állampolgár. Ez a tény tette lehetővé, hogy párbeszédet folytasson a muszlimokkal. Tanult többek közt Rómában, a svájci Bossey-ban és Münchenben. 1991-ben lett „Konstantinápoly, az Új Róma érseke, és ökumenikus pátriárka”, és ezzel az ortodox pátriárkák tiszteletbeli vezetője.

filmajánló – DVD

MACKÓTESTVÉR

Jól tudjuk, milyen nehéz gyerekeinket olyan mesefilm elé leültetni, mely valóban tartalmas kapcsolódást ígér. A Mackótestvér című animációs film sok-sok kalandot tartogat, ugyanakkor a manapság hiánycikknek számító mondanivalót is. Lássuk tehát a medvét – szó szerint:

A jégkorszak végén járunk, a Csendes-óceán északnyugati partján. Megismerkedünk három fiútestvérrel, ők név szerint Sitka, Denahi és a legifjabb Kenai. Életük szüntelen móka, civakodás és izgalom. Nem is csoda, hiszen a törzs bölcs öregasszonya a mesében olyan totemmel ajándékozza meg Kenait, amelyet egész életében követnie kell. Hősünk bátorságról, merészségről, bölcsességről ábrándozik, olyan dolgokról, amelyeket idősebb testvérei vagy harcostársai már megkaptak.

Azonban csalódnia kell, hisz a totem, amelyet átnyújtanak neki, nem más, mint a szeretet. Elkéseredésében rögvést olyat tesz, mely ajándéka lényegével teljesen ellentéz: bosszúból megöl egy élelmet kereső medvét. Ezt követően hihetetlen dolog történik vele, maga is medvévé változik. Új helyzetében Kenai másnak kezdi látni a világot. Elindul felkutatni elvesztett bátyját, Sitkát, időről időre kitér másik bátyja, Denahi tévedésen alapuló bosszúvágya elől, és összebarátkozik Kodával, az eltévedt mackóköllyökkel. Ez a kapcsolat új színt visz életébe, mert Kenai észreveszi, azzal lesz egyre boldogabb, hogy saját bajait feledve a kis medvebocs felé fordul, játszik és törődik vele. Ebbe a csodálatos utazásba, mint két váratlan vendég kapcsolódik be egy rutinos jávorszarvas pár Ruff és Tuke; ők képesek minden ideitlenségük ellenére leckét adni a figyelemből és a

barátságából. Poénjaik annyira farsztóak és nevelésgecsék, hogy épp ettől szeretjük meg őket.

Aaron Blaise és Robert Walker az alkotás első-filmes rendezői maguk is szerették volna kipróbálni, milyen az, ha más szemével látják a világot. Így történt, hogy a Mackótestvér családhoz különböző nemzetiségű, bőrszínű, vallású, roppant tehetséges színésztársulat csatlakozott, hogy meglevenítse a szereplőket, és hangellőadásával ihletet adjon az animátoroknak.

Az egyik dal refrénjében néhány sor mindent kifejez: „Ha szeretet él a szívedben, boldog útra léptél, hiszen érzés nélkül félig élsz. Minden ember testvér, míg világ a világ, kell, hogy itt a földön értsük egymás szavát – minden barátunk szavát.”

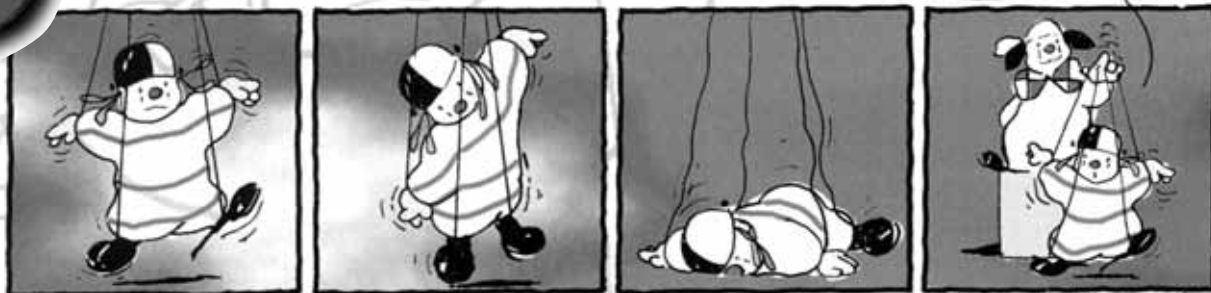
A film sikere után augusztusra elkészült a folytatás, mely hasonlóan szép perceket szerezhet majd minden családnak.

Göbel Ágoston

ELÉG VOLT
UNOM MÁR, HOGY MINDIG
FÜGGŐ SZEREPET
JÁTSSZAKI

Korty W.

SEGÍTSÉGI
NEM BÍROM...
KIKAPCSOLNI

KERESZTREJTVÉNY

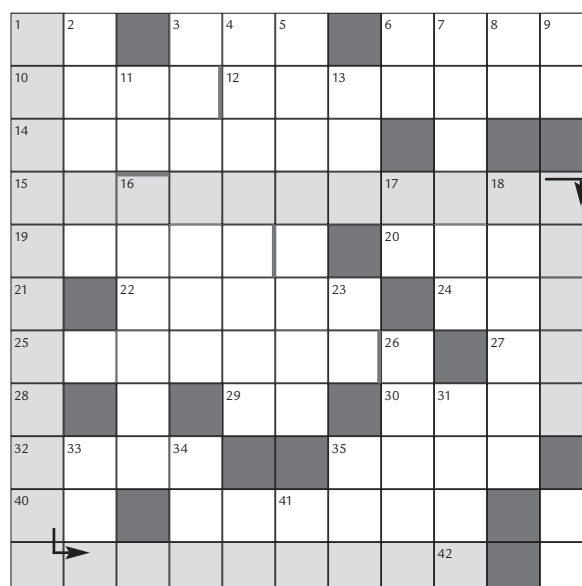
Beküldendő Szent-Gály Kata teljes mondása: „Kevesen kapnak hívást munkásnak Isten szőlőjébe, vízszintes 15. és függőleges 1.”

Zárt betűk: Z A A

Vízszintes: 1. Éjfélig tart 3. Táncot jár 6. Táblakép 10. Végtelenül hírbe hoz! 12. Pártfogó, támogató hölgy 14. Hatalmas vízesés 19. Elültet (pl. búzát) 20. Mihók párja 21. Nitrogén 22. Majdnem melasz! 24. Babett közepe! 25. Felé megy 26. Oxigén 27. Félig orom! 28. Jód 29. Múlt idő jele 30. Egy helyben maradt 32. Égés maradéka 35. Lelakolt 36. Távolba 37. Telegráf

Függőleges: 2. Mosópor márka 3. A nap hajnala 4. Össze-vissza patyolat! 5. Parkká alakít 6. Dublini lakos 7. A lakás része 8. Puha fém 9. Nátrium 11. Fél baba! 13. Kínai filozófia 16. Csónak lapátom 17. Nagy Imre 18. Mókás rögeszme 23. Zita egyenműi 26. Sajt fajta 31. Vízmeder 33. Női énekhang 34. Összekevert rút! 35. Majdnem zizi! 38. Keresztül 39. Fél volt! 40. Igásállat

Előző havi keresztrejtvényünk megfejtése:
„Ha veszel, megtelik a kezed, ha adsz megtelik a szíved.”

A BÉKE

A BÉKE NEM A TEMETŐK CSÖNDJE, NEM ERŐSZAK ÉS ELNYOMÁS EREDMÉNYE, AMI ELHALLGATTAT MINDENKIT. A BÉKE MINDENKI NAGYLELKŰ ÉS HÁBORÍTATLAN HOZZÁJÁRULÁSA A KÖZJÓHOZ, MOZGALMASSÁG, NAGYLELKŰSÉG, OLYAN JOG ÉS KÖTELESSÉG, AMELY ÁLTAL MINDENKI MEGTALÁLJA A HELYÉT AZ EMBERISÉG GYÖNYÖRŰ CSALÁDJÁBAN.

OSCAR A. ROMERO

